

Metoder til at skabe mere natur i vejkanter og bynære grønne områder.

Byrådet besluttede i budgetforliget 2020, at der skal udarbejdes en vedligeholdesplan for vejkanter, grøftekanter og andre grønne i Fredericia med fokus på biodiversitet. Planen udarbejdes inden for Udvalgets egen ramme.

Planen sigter altså på at skabe en større variation af blomsterplanter og hermed levesteder og fødekilder for flere insekter, fugle, pattedyr mfl.

Nærværende plan beskriver en række forsøgsprojekter, som skal give os viden om hvordan vi kan fremme biodiversiteten langs veje og på bynære grønne områder bedst muligt og afdække eventuelle økonomiske udfordringer forbundet hermed.

Erfaringerne fra forsøgene skal danne grundlag for hvordan vi kan udbrede en mere naturvenlig drift til øvrige vejstrækninger og grønne områder i hele kommunen.

Beskrivelsen skal tjene som beslutningsforslag for Miljø- og teknikudvalget.

Vejkanter i Fredericia Kommune

Fredericia Kommune har generelt meget lerholdig jordbund, og derfor er floraen på mange vej- og grøftekanter også præget af den næringsrige bund, med en ret artsfattig plantesammensætning. Mange vejkanter er desuden påvirket af næringsstoffer fra

nærliggende jordbrugsarealer, hvilket fremmer en dominans af kvælstofelskende arter som fx brændenælder, kørvel, bynke og mange græsser.

Principper for pleje af vejkanter

Slåningsforsøg af næringsrige vejkanter har vist, at man kan fremme en mere artsrig plantesammensætning, ved en tidlig slåning (ultimo maj/primus juni). Det fremmer lavtvoksende arter og en sen blomstring, til bl.a. 2. generation sommerfugle og insekter, og det reducerer græspollenproduktion.

Hvis næringsrige vejkanter ikke slås eller kun slås om efteråret, fremmes konkurrencesterke arter som kørvel og draphavre. Det sker på bekostning af lavtvoksende og mindre konkurrencesterke arter. Vejkanterne mister artsdiversiteten og invasive arter kan blive begunstiget.

En permanent forbedring af vejkanternes biodiversitetspotentiale, kræver dog, at reducere næringsstoffer ved at fjerne afklip fra arealerne ¹⁾

Udvælgelse og prioritering

Ved udvælgelsen af vejkanter har vi lagt vægt på, at finde vejstrækninger, som har størst potentiale, fordi de allerede indeholder en vis diversitet af plantearter og/eller ligger i tilknytning til naturarealer eller ekstensivt drevne områder.

Vi har også skelet til, om arealet er synlig, dvs. egner sig som demonstrationsprojekt.

Vi har kigget på den eksisterende registrering af arter, jordbundsforhold og nærliggende beskyttet natur og inddraget viden fra lokale botanikere.

Maskiner

Fredericia Kommunes maskinpark råder over en slagleklipper på arm, der påmonteres en traktor. Den bruges til vejkanter, grøfter og vejskråninger.

En horisontalklipper med opsamler kan bruges til plane arealer, typisk boldbaner, hvor afklippet straks opsamles i en påmonteret opsamler.

Nuværende slåningspraksis

I det åbne land bliver alle vejrabatter slået 2 gange om året i en bredde på 2 meter. Første slåning sker i tidsrummet maj til midten af juli måned. Anden slåning sker fra september til medio oktober. Afklippet fjernes ikke.

Hovedvejene klippes hyppigere.

Kommunen er delt i to lige store områder, hvor klipning foregår i lige henholdsvis i ulige år.

Hidtidige erfaringer med ændret praksis i vejkanter

Vi har siden 2017/18 haft særlig fokus på en strækning langs Ydre Ringvej, hvor vi har registreret en usædvanlig artsrig vegetation i vejkant og grøfter på begge sider af vejen. Vegetation på

Her har vi afpasset slåningen efter behov, hvilket betyder slåning meget sent på året efter afblomstring.

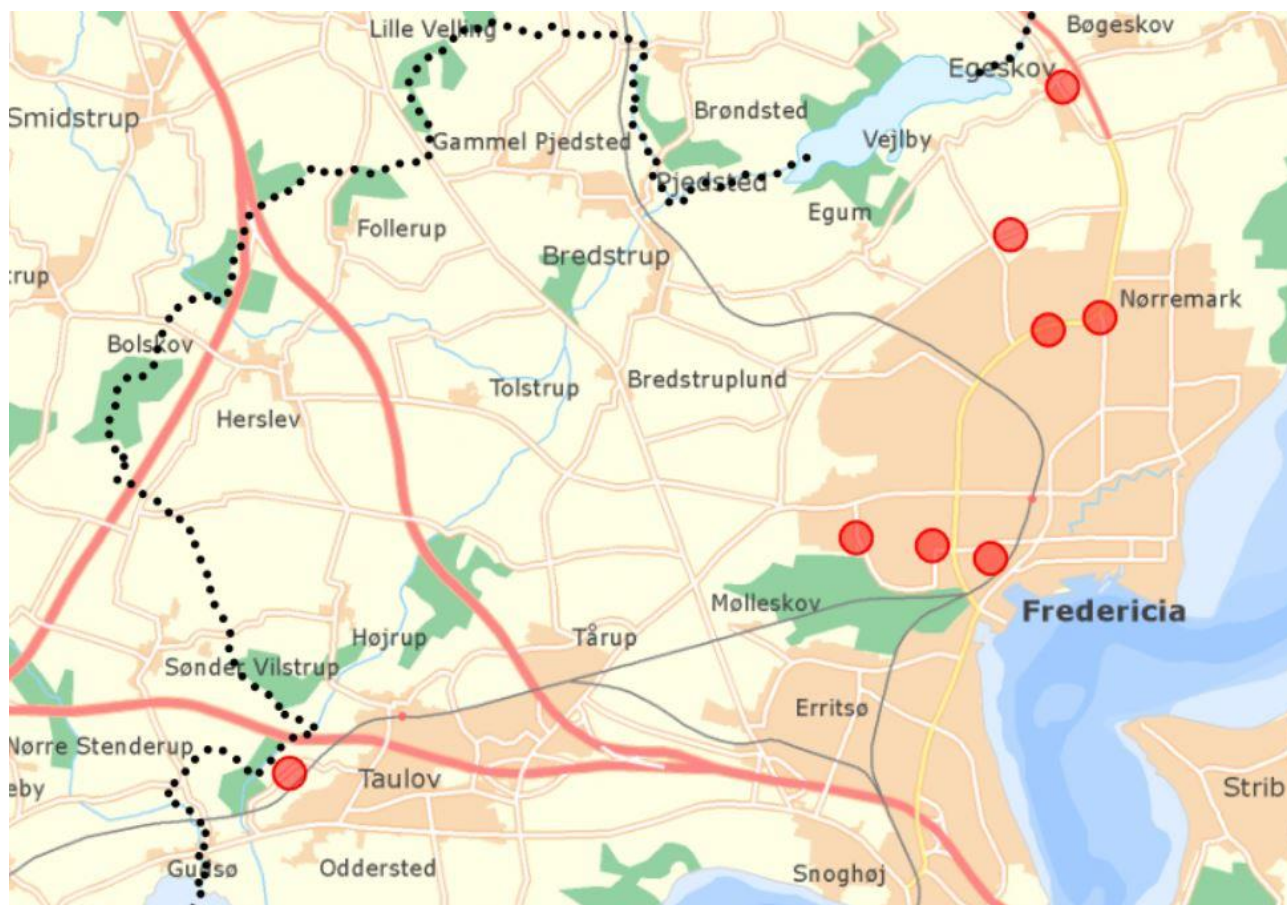
Ydre Ringvej tæller bl.a. kodriver, dagpragtstjerne, almindelig knopurt, alm. Kællingetand m.fl.

En anden strækning, som vi har fokus på siden 2019 er Egeskovvej gennem Egeskov by. Her er der i forbindelse med cykelstiprojektet udsået vilde planter langs den nye cykelsti. I 2019 blev strækningen slået sent, så vi sikrer frøsætning af blomsterne. Fremadrettet bliver slåningen 1 gang tidlig slåning.

De nye forsøg

Oversigtskort med placering af strækninger og områder

Vejkanter

Vi har udvalgt en række vejstrækninger, som vi vurderer har potentiale for at naturen kan fremmes.

Søndermarksvej

(fra rundkørslen og ned til Fuglsangvej): **ca. 300 meter**)

Beskrivelse af vejstrækning

Vejkant i østsiden:

Forholdsvis bred, med opvækst af buske og træer (snebær, eg, lind, mm.)

Strækning langs det kommunalt ejede areal er mest spændende

Mange vikker (Alm. Gærde Vikke)

Arter i øvrigt: Perikon, vejbred, hvid okseøje, korsknop,

Vejkant mod vest:

Vejkanten er smallere, mere næringsrigt (nælde og tidsler)

Et par vikke planter, fugtigbundsplanter,

Arter i øvrigt: febernellikerod, vejbred, blåtop,

Hidtidig pleje inkl. pris:

Vejkanten slås to gange årligt (rabatslåning) (Det fremgår ikke af kortinfo! –Laila undersøger hvad der er tilfældet)

Udhængende grene klippes.

Fremtidig pleje inkl. pris

To gange årlig slåning:

1 x tidlig slåning (fra medio april til medio maj)

1 x en sen slåning (fra ultimo august)

Fuglsangvej

(fra Søndermarksvej til rideskolen) ca. 200 meter

Vejkant/skrænt mod vest grænser op til græsmark, som er kommunalt ejet. Bortforpagtet til rideskole.

Delvist næringsrigt (tidsler og nælde)

Forekomst af bjerg-knopurt (sjælden). Sporadisk forekomst af blåhat, alm. Knopurt på

østsiden af vejen.

Arter i øvrigt: Perikon, hvid snerre, brombær,

Hidtidig pleje inkl. pris

Rabatslåning 2 x årligt (1. gang fra maj til midt juli) (2. gang fra september til medio oktober)

Fremtidig pleje inkl. pris?

1x tidlig slåning (fra medio april til medio maj) og med opsamling af afklip.

Holmemarksvej (fra Taulov Kirkevej) ca. 500 meter

Beskrivelse af vejstrækning

Vejarealet på strækningen er forholdsvis smal. Rabatten (vejkant og grøft) er mange steder kun 1 meter indtil skel.

Vejkant grænser op til / ligger tæt på beskyttede natur eller ekstensiv dyrkede arealer. Delvist også kommunalt ejet.

Forekomst af blåhat, liden klokke, almindelig knopurt.

Jordbundsforhold mere næringsfattig (fin lerblandet sandjord) end jordbund på øvrige forsøgsarealer.

Hidtidig pleje

Rabatslåning 2 X året i lige år.

Fremtidig pleje

1 x slåning tidlig på året (fra medio april til medio maj) med opsamling af afklip.

Vestre Ringvej og ved rundkørslen til Egeskovvej (TreFors) Arealer ved rundkørsel på Egeskovvej/Vestre Ringvej.

Beskrivelse af vejstrækning (ca. 1,6 km)

Vestre Ringvej er en bred vej med forholdsvis brede vejkanter. Der er midterrabat i vejbanen.

Forekomst af kællingetand i stor tal på især i vejkanten på nordvestsiden. Andre arter: Høstborst i stor tal i midterrabbatten. Vejkanter grænser op til skov (mod sydøst) og levende hegn (mod nordvest).

En større strækning grænser op til græsarealer til virksomhed (Carlsberg).

Hidtidig pleje

Rabatslåning 5 x om året

Fremtidig pleje

Vi reducerer antallet af klipninger til 1 gang tidlig slåning (fra medio april til medio maj) og fjernelse af afklip.

Vi overvejer at klippe den yderste ½ meter nærmest kørebanen som hidtil.

Der er indgået en aftale med TreFors om en ændret slåningspraksis i det skraverede område omkring tankanlægget. En årlig slåning med fjernelse af afklip.

Grønne områder

Hannerup park

Området består af et stort græsområde, der gennemskæres af enkelte stier omkranses mod nord af træbevoksninger og æblelund mod øst.

Nuværende pleje: Slås hver 10. dag i sæsonen fra 15. april til 1. november

Fremtidig pleje: Området udlægges til naturgræs dvs. 1 tidlig slåning. 1 sen slåning (oktober) med opsamling. I området etableres slåede stier og slået opholdsrum, der slås flere gange i løbet af sæsonen.

Slugten

Beskrivelse af området:

Nuværende pleje: 2 gange slåning af hele området, før Sct. Hans.

Fremtidig pleje: 1 gang tidlig slåning med fjernelse af afklip. En sen slåning af hele arealet uden opsamling.

Udlæg af dødt ved og stenbunker. Etablering af lavvandet paddesø i den østlige ende af området.

Formidling af pilotprojektet

Der vil blive tre indsatser for at formidle forsøgsprojekterne:

- Fysisk skiltning på stedet, fx "Her er Fredericia vild"
- Sociale medier (Det Grønne Fredericia formidler på FB og Instagram)
- Temaside på Fredericia.dk

Opfølgning (monitering)

Vi registrerer udviklingen af områderne (registrering af arter) og tidspunkter for slåning.

Det skal vurderes om indsatserne er økonomisk bæredygtige og om den nuværende maskinpark er egnet til de ønskede plejeindsatser.

Noter

Andre potentielle områder (vej & park)

Gisselbakken (Skærbæk)

Præstegårdshave (Pjedsted)

Inspiration

Bynatur i Århus:

https://www.aarhus.dk/media/25985/bynatur-i-aarhus_vejledning_interaktiv.pdf

Om at slå vejkanter tidlig:

<https://www.tv2lorry.dk/rudersdal/eksperiment-skal-give-flere-blomster-i-vejkanter>

1)

http://www.vejforum.dk/vejforum2007/Grøftekantforvaltning%20-%20slåningstidspunkt%20og%20botanisk%20udvikling_Aнна%20Bodil%20Haldpdf.pdf

Metoder til klipning af vejrabatter og græs, Vejle Kommune, sept. 2019. Kompendie ikke offentliggjort.